

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyil-tér sora 1 korona

Nem kell a béke!

Irta: *Pattos Árpád dr.*

Nem kell a béke! Nem kell az a béke, melyet a munkapárt kínál. Nem kell a béke, melyet Bécsből hoznak s amely világosan a mi kárunkat célozza. Nem kell azokból a békekötésekből, melyeknek árát a magyar nemzettel fizettetik meg. Elég volt a lemondásból s épen elég a tanulság, hogy az a béke, melyet Bécs és a kamarilla kínál az országnak, nem nekünk, de csakis nekik s a „Gesamtmonarchie“ elméletének hasznos. A történelem lapjai tanuskodnak amellet, hogy a békekötésekre mindenkor ez a szerencsőtlen ország fizetett rá, hogy mindenkor mások aratták annak a békének termékenyítő gyümölcseit, melyet mások érdekből s nem a mi vereségünk miatt kötöttünk.

Most sem kell tehát nekünk a béke. Ha elkezdjük a harcot álljuk is becsülettel. Lássuk végre azt a híres medvét. Lássuk, meddig terjed az osztrák önkény. Meddig merészkednek abban a hazárd játékban, mit egy nemzet rovására immár századok óta üznek s a melynek árát mindenkor rajtunk vasalták be. Ha mi vagyunk alól, ám bánjanak el velünk érdemünk szerint, ha azonban mi győzedelmeskedtünk, mint ahogy hisszük is, hogy diadal-maskodtunk, akkor félre a ravasz s ármányos békével. Nem kérünk belőle. Tartsák meg maguknak.

Az osztrák akkor kínál békét, ha már látja, hogy a harcot nem bírja tovább. Akkor egyezkedik, mikor sarkokba szoritották, mikor nem lát semerre sem kiutat. Ha tehát mi ilyenkor elszalasztjuk a kínálkozó jó alkalmat, hogy végre ország-világnak megmutassuk, hogy a magyar vér még nem vált vízzé, hogy az acélos magyar kar már nem csupán legendás emlék, akkor valóban igazuk lesz mindazoknak, akik azt állítják, hogy a magyar politika csupán az egyszigenciák tudománya, de produkálni, elérni mit sem tud, mert arra fizikailag képtelen.

Nem kell a béke, bármily szelid s bármily fényes keretek között kínálják is azt fel nekünk. Nem kell a béke, mert nem hiszünk annak őszinteségében, még kevésbbé tartósságában. Mert nem is lehet béke. Az osztrák és magyar egymás mellett, mint szövetséges társ megállhat, de mint egységes egész-szet, még csak elképzelni is képtelenek vagyunk. Az a szoros kapcsolat, melyet évtizedek erőszakoltak reánk, végre megboszulja magát s azt, hogy erőszakos módon keletkezett, mert mindaz a kelevény s fekély, mely rejtve lopakodott ezen organizmus sejtjeiben, most fakadt fel, hogy rut látványával undort keltsen az egész világ közönsége előtt.

Nem békülünk, mert nem is haragszunk. Mi nem kerestük a harcot, de ha belekényszerítettek, akkor a Ma-

gyarok Istenének segélyével dicsőséggel meg is vivjük. De azt a bolondot igazán nem tesszük, hogy a mikor a kivivott diadal lakomájához ülhetnénk, akkor olyan szégyenteljes békét kötünk, mely az ellenfél győzelmét dokumentálná. Nem erőszakoskodunk s nem zárkozunk el ridegen a megegyezések elől. De nagyon is ismert álarc alatt közelít az ellen, úgy hogy előre is tudjuk a békekötés eredményét, melynek folyománya: a nagyobb adó s a felemelt katonai létszám.

Mit bolondítsuk magunkat s minék az országot félrevezetni? Ha ők békekötés formájában akarják az országra oktrojálni azt, amiért immár hónapok óta küzd az egyesült ellenzék, miért nyujtsunk mi ahhoz segédkezet. Ha be tudják erőszakolni igaztalan akarataikat az osztrák hatalmasok ebbe az országba, ám tegyék, de nyitl sisakkal, minden kerteles nélkül. Tudja meg ez az ország, hogy az ellenzék gyöngének bizonyult ez erő ellen s beadta kényyszerűségéből a derekát. De békekötés ürügye alatt elveszteni az egész küzdelmet, nagyon rut komédia lenne, bármely oldalról is kínálják fel azt.

Nem kell a béke, mert nem volt háború. Nem kell a béke, mert nem érezzük legyőzöttnek magunkat!...

Dr Válcik Ferenc orsz. képviselő beszéde.

Tisztelt polgártársak!

Szíves elnézésüket kérem azért, hogy jelen beszédemben nem terjeszkedem ki részletesen mindazon eseményekre, melyek a jelen képviselőház megnyitásától mai napig lefolytak. Mellőzöm ezen események részletes ismertetését részben kedves vendégeinkre tekintettel, kiket ezekkel az előttük lefolyt események ismertetésével fárasztani nem akarok, részint azért, mert ma annyira az események előterében áll a most tárgyalás alatt levő véderéreform és a választói jog ma már elodázhatlanná vált megoldásának kérdése, hogy méltán foglalnak le a maguk részére minden érdeklődést. Ezekkel a dolgokkal kívánok tehát kissé részletesebben foglalkozni.

Jól tudják, hogy én ennek a városnak mandátumát nehéz és terhes küzdelmek árán szereztem meg. A midőn erre vállalkoztam nem állítottam önöket csábos ígéretekkel, nem igyekeztem működésem iránt be nem váltható hín reményeket az önök szívében felkelteni, hanem őszintén megmondtam, hogy mint a városnak egyszerű polgára vállalom a képviselői megbízatással járó terhes kötelességet és egy szerény, de a végtelékig kitartó, semmi munkától, fáradságtól és áldozattól vissza nem riadó katonája leszek annak a pártnak, mely egyéni érdek nélkül csupán a közérdeket tartva szem előtt, az ország függetlenségéért, törvényben gyökeres, de az idők folyamán mesterségesen elhomályosított jogainak kivívásáért, a népjogok kiterjesztése, a szó igaz és nemes értelmében vett liberális és demokrata elvek érvényesítéséért harcol. Nyugodt lelkiismer-

rettel, a teljesített kötelesség tiszta öntudatával állapíthatom meg, hogy azon úton haladtam képviselői működésem alatt, a melyen előindultam, soha egy percig meg nem ingtam, el nem tántorodtam. Csak természetes tehát, ha most, a midőn egy törvényjavaslat fekszik a Ház asztalán, mely a nemzet vágyait, törekvéseit, aspirációit semmibe sem veszi, ellenben követel tőlünk oly vér- és pénzáldozatot, mely lenyűgözi erőnket, s képtelenné tesz arra, hogy már elviselhetlen sorsunkon segíthessünk, mely az ország teljesítő képességét messze túlhaladja s anyagi erőink gyarapodását és a kulturában való előhaladásunkat gyökerében metszi ketté; akkor sem lehetek másult, mint a küzdők táborában, mert itt jelöli ki helyemet nemcsak adott ígéretem, hanem saját hazafias érzésem és a méltatlanul sokat szenvedett magyar fajom iránti izzó szeretetem.

De nem is tehettem másként t. P., mert az események, a melyek lefolytak, nemcsak meg légedést nem keltettek bennünk, hanem inkább fokozták az elkeseredést, haragot és csak éleszthették a harcú tüzet, melyet szent lelkesedéssel gyűjtöttünk.

Ismeretes dolog, hogy a mult országgyűlés végén kialakult egy többség, mely az ország természetes és törvényben is gyökeres jogaival élni kívánt, s rá akart térni az önálló gazdasági berendezkedésre s követelte az önálló bank felállítását. Ez a többségi akarat szabályszerű házhatározat után kifejezésre is jutott. De érvényesülni nem tudott. Egyszerűen szétkergették ezt a többséget s kineveztek egy új kormányt, mely gazdasági közösség jelszavával jött s homályos eredetű pénzekkel, idegenből inportált katonasággal eltiporták, elfojtották a szabad véleménynyilvánítást s megteremtettek egy oly többséget, melynek élethivatása nem egyéb, mint megadni Bécsnek és Ausztriának nem azt, mi az övé, hanem odaadni azt is, a mi a miénk.

És ez a kormány, mintegy pusztító sáskahad tört az országra, felemészteni akar mindent a miuk még meg van. Meghosszabbította a bankszabadalmat, elalkudta a fennen hirdetett készfizetéseket, s kiítani törekszik az országból a szabad véleménynyilvánítás és a függetlenségi törekvéseknek még a csiráját is.

Felsoroljam-e a visszaéléseket, melyeket elkövetett? Elmondjam-e, hogy a legszeméretlenebb cinizmussal miként tették félre a képviselői összeférhetlenségről rendelkező törvény intézkedéseit, vagy miként rugták fel a 48-as törvényeknek, legszentebb jogunknak: a sajtószabadságnak intézményes biztosítékait? Vagy utalják arra, hogy Horvátországban a magyar kormány bizalmasa, a horvát bán miképpen hány fityyet a magyar állameszméknek s a kormány felelősségének védő köppenyege alatt, miképpen helyezte el robbantó aknáit Szent István birodalmának egysége ellen?

Nem folytatom tisztelt polgártársak, mert csak az elkeseredés, a csüggedés, a kétségbeesés ütne tanyát bennünk, ha ezeket a dolgokat apróra kellene mind elmondanom. És kérdem vajjon csuda-e, ha akad egy kicsiny, de lelkesült csapat, mely ilyen körülmények közt csüggedést nem ismerő bátorsággal, a végső

eszközökkel is megakarja akadályozni a jeleni kormányzatnak egy újabb kísérletét, mely a nyári szokásos szünetet akarta felhasználni arra, hogy becsempésszen törvénytarunkba egy oly véderőtörvényt, mely nemzeti vágyaink-, aspirációink- és törekvéseinkből semmit be nem vált, ellenben pénz- és véradóban lenyűgöző erőket s képtelenné tesz arra, hogy már már elviselhetlennek látszó sorsunkon segíthessünk s mely az ország teljesítő-képességét messze túlhaladja s anyagi erőnk gyarapodását s kulturában való előhaladásunkat gyökerében metszi ketté.

(Folyt. köv.)

Az iskolák a gyermekszanatóriumért.

A magyar gyermekvédelemnek országonosan fontos ügyét szolgálja a gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatórium Egyesület, amely a „Palatonalmádi-i Zsófia Gyermekszanatórium“-ban a senyedő, szegény iskolaköteles kisdetek ápolását annyi áldozatkészséggel végzi. De az első magyar gyermekszanatórium csak elevenező kis tőredékét képes az ápolásra szorulóknak befogadni, miért is gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter a budai központi gyűjtőszanatórium mielőbbi megépítését tűzte ki feladatul és ezen magaslatos feladat érdekében fordul most a gyermekszanatórium kormányzósága segítségért a nemzet mindig hű és önzetlen munkásaihoz: a nemzet oktatóihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis, minthogy a gyermekek egészségügyének felkarolása olyan feladat, amelynek megoldására az államnak, s a társadalomnak kerültké kell fáradoznia és minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felségítésének ügye a tanulóifjúság lelkületéhez is legközelebb áll, — engedélyt adott arra, hogy a tanulóifjúság a budai gyűjtőszanatórium mielőbbi megépíthetése érdekében gyűjtést eszközölhessen.

Ezúton is azzal a kérelemmel fordul a Gyermekszanatórium kormányzósága városunk közönségéhez és főleg a tanulóifjúsághoz, hogy néhány fillérrel a második gyermekszanatórium létesítéséhez is hozzájáruljanak. A gyűjtőt összeg feltüntetésére szolgáló levelet a tanítványok tanárai és tanítóitól lehet átvenni és ugyancsak az iskolához kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, mellyel a gyermekszanatóriumot szolgálja, örömet és áldást fog fakasztani. Nincs a világon irgalmasabb szobor és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermek ágya fölé hajlik!

Felkérjük tehát városunk tanulóifjúságát, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák a Gyermekszanatórium vezetőinek törekvését, hogy városunk gyermekszanatóriumi gyűjtése minél jelentékenyebb legyen, hogy a magyar gyermekvédelem legújabb vára a Zsófia Központi Gyermekszanatórium is megépülhessen.

Méhészet.

Teendők a kezdő méhészek számára.

A nyár derekán táplált szép remények a Székelyföldön nem váltak be. A szépen díszlő sarju- és herevirágokat az időjárás a méhek számára megsemmisítette. A méhészeknek nem hogy felesleg jutott volna, hanem etetni kellett méheiket, hogy kellő képpen betelelhesse őket, de csak úgy, ha volt méz-készlete.

Azt hiszem, hogy kezdő méhésztársaim nagyobb részének méze nem volt s hogy pedig méheik számára pénzzel mézet vegyenek, arra nem is gondoltak, inkább hagyják szegénykéket éhen veszni vagy a télen cukros

víz beadásával tengetni és nyugalomukba zavarni. Az ilyen eljárás kínzó eszköz s mintha büntetésből venné gazdájuk, hogy miért nem gyűjtöttetek magatoknak.

A téli etetést minden áron mellőzni kell. A ki a mai napig sem gondoskodott, illetve nem rendezte a méhei téli szükségletét és kívánja, hogy méhei a jövő tavaszt megérjék, az sürgősen szerezzen mézet be és nagyobb adagokba etesse méheiket a míg a hiány pótolva lesz. Igaz, hogy nem a helyén van ez az eljárás, de a szükség törvényt ront; sokkal előnyösebb a mostani etetés a téli etetésnél, s viszont a néz a cukornál a méhek részére.

Azt hiszem, említenem sem szükséges, hogy az etetést este végezzük midőn a méhek nem járnak és korán reggel távolítjuk el az etető edényeket, mert különben rablást jdezünk elő.

A kaptárban az etetést igen könnyű szerrel végezhetjük. A folyékony mézet tányérba öntjük langyos állapotban; tetejét mintegy 5 c. méter hosszúra vágott szalmával behintjük; az etetésre szánt méhesalád fedődeszkáját egy centiméterre egymástól eltoljuk, a tányért a mézzel a mézürbe betesszük, a honnan a méhek a mézet a költő-ürbe lehordják.

Kezdő méhészek nehezen tudják megállapítani, hogy mennyi méz szükséges egy méhesaládnak. Egy erős népességű méhesaládnak 10—12 kiló méz szükséges. Azonban 6—8 kiló mézzel is kitéli, csak tavasszal gondozás alá kell venni. Minél néptelenebb a méhesalád és kevesebb méze van, annál inkább gondoskodjunk, hogy méheink a télen a hideg miatt ne szenvedjenek. Ezeket pedig csak a jól készült kaptárakkal lehet elérni.

Ha a kaptár nem elég melegtartó, a hiányt melegtartó anyagokkal pótoljuk, vagy száraz meleg pincébe teleljük méheinket. Minél nagyobb hideget kell kiállaniok, annál több mézet fogyasztanak, hogy a hideget kibírják, s minél több mézet fogyasztanak, annál hamarabb esnek vérfasba. A méhek biztos teleléséhez szükséges a kellő méz-mennyiség, mérsékelt meleg, a kaptárban tiszta levegő és nyugalom.

Székelyzsombor, 1911. október 6.

Ambrus András.
méhész.

Tűz volt!

Eszem ágában sincsen tüzesetről írni. Nem. Tűzoltóságunkról szándékozom mondani valamit.

Szemtanuja voltam a Gyarmathy-féle raktár égésének. Nos méltóztatik tudni kedves olvasó mit tapasztaltam. Hát kimondom — jobban mondva kiírom kereken azt, amit bizonyára önök is tudnak nagyon jól — „Nincsen tűzoltóságunk“.

Nincsen ok bosszusan fölkiáltani: „Már hogy ne lenne!“ Mert kérem az a néhány emberből álló kis csapatocska, amelyik meg nem felelő felszereléssel rohan rémüldözve, ordítózva a színhelyre: Csak nem nevezhető tűzoltóságnak.

Nem azt mondom, hogy az a bizonyos kis csapat éppen semmit sem tesz. Hiszen eléggé kinlódik az a néhány szegény tűzoltó egy kiszolgált fecskendővel. Hanem úgy értem a dolgot, hogy bizony távolról sem tesz eleget a szükségnek.

De kedves és tisztelt tűzészeti urak, az Istenért ne vegyétek a fentieket tőlem goromba sértésnek. Most mindjárt elégtételt is adok.

Hát bizony úgy áll az ügy, hogy maguk a lehető legjobb akarattal sem tudhatnak a jelenlegi állapotban megfelelni a modern követelményeknek. De ne is menjünk egyenesen a modern követelményekre, — hiszen az még olyan messze van! — Hanem bizony úgy-e — az igazat megvallva — azt sem tud-

ják tüzesetnél, hogy hogyan is kezdjék a dolgot. Mert hiszen megkezdeni sokféleképpen és sok helyen lehet, de úgy-e nem mindenképpen célszerű. Nos ha megkezdik a dolgot, akkor még mindig hátra van a folytatás s ami a legnehezebb a befejezés.

Tisztelt olvasó, az itt a bibi, hogy nincsen tűzoltóságunknak sem kellő felszerelése, sem kiképzése.

Egyikért sem okolhatjuk a szegény tűzoltókat. Hátők honnan a ménekből vegyennek felszerelést, megkiképzést, ha nem ad a város nekik.

No, de most e városnak derék polgárai haragudhatnának reám, amiért megint csak huzná ki a drága pekumiát az amugy is üresecskén álló zsebből az esetleges új pótdó.

Milyen rettenetes szó is ez — pótdó. — Bármilyen utálattal is tekint ezuttal az olvasó e keserves szóra mégis jól teszi, ha most ennek a szónak láttára nem csapja le dühösen a „Székely-Udvarhely“-t, hanem tovább olvassa az alábbi sorokat.

Hiszen most nincsen arról szó, hogy új pótdó által szerezzen pénzt a város tűzoltóságára, hanem arról van szó, hogy ahelyett, hogy haszontalan dolgokra fecsérelné a pénzt, jól tenné, ha szerezne egy valamire való tűzörseget.

Peldának okáért most szóbeszéd van arról, hogy a város fel fog venni 2, sage két millió korona kölcsönt. Az is szóbeszéd, hogy a városi hatóság ezzel a pénzzel főleg városrendészeti terveit akarja keresztül vinni. Lám, ez szép kis pótdót jelent. No igaz, hogy szükség van a város rendezésére is, de egyelőre nincsen-e nagyobb szükség a közszükségleti dolgok és intézmények helyes szervezésére!? Most ne vegyen fel a város két millió korona kölcsönt, hanem egyelőre szervezze az ilyenek hiányait. Hiszen valószínűleg szegény városunkra nézve, hogy ilyen nevetségesen komikus tűzoltósága van. Hiszen jóformán csak egy pár ezer korona kellepe egy türehető tűzörseget felállítására. Nincsen szükség új pótdóra, — ismételtlen hangsúlyozom — hiszen városunk pénztára csak ki tud — csodába is — fizetni egy néhány ezer koronát, minden nehézség nélkül.

Jó volna, ha megszivelné ezt az illetékes hatóság. De én tudom jól, hogy nem lesz semmi hatása soraimnak azoknál, kiknek a figyelem e tényre irányítása a legszükségesebb lenne. Szükséges volt mégis megírni ezeket, mert úgy vélem, hogy a közvélemény figyelme csak nem fogja e tényt egészen mellőzni.

Jól tudom, hogy ezuttal csak egy néhány ember szegődik véleményemhez, de az is jó. Egy lépéssel így is közelebb vagyunk.

Spektor.

— **Nincs királysértés.** Országszerte ismeretes „A Nap“ augusztus 18-iki számában megjelent „Véres emlékek“ vezércikk miatt indított királysértési per. A cikket Kalmár Antal közjogi író írta és erős kritikát mondott a kormányzás rendjéről. „A Nap“ koportázs-jogát előbb Budapesten, később vidéken is sok helyen siettek megvonni. A budapesti kir. törvényszék pénteken foglalkozott a királysértés ügyével és az esküdtek verdiktje alapján Kalmárt a vád alól felmentették. Így fest a kormány méltatlan sajtó üldözése a pártatlanul ítélő esküdtszék előtt.

— **A legokosabb adó.** Franciaországban három év óta a különböző körök és kaszinók a játékból eredő jövedelemnek 15 százalékát kötelesek a kincstárnak befizetni. A múlt évben ez az adó hat és fél millió franknál többet jövedelmezett az államnak — Hány iskolát létesíthetne a mi kormányunk, ha ezt az okos adót nálunk is életbe léptetné s annak legalább a felét tanügyi célokra fordítaná?!

E NAP

Vasárnap, október

Rózsafüzér

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, siessen azt megújítani, hogy a »SZÉKELY-UDVARHELY« továbbra is b. címére pontosan küldessék

kat. Támogassuk az igazi 1848-as függetlenségi sajtót, mert azzal önmagunk függetlenségét, szabadságát segítjük elő. Hazafiasítással kérjük tehát az előfizetések megújítását. Előfizetési ár negyedévre 2. K 50 f.

HIREK.

— **Az olaszok Kossuth Lajos emlékének.** Milanóból írják, hogy Kossuth Lajos emlékéhez, aki Turinban, olasz földön élte le életének utolsó szüneteit, az olasz nép meghatón szerető kegyelettel ragaszkodik. Ebben a kegyeletben megnyilvánul az a rokonszenv is, mellyel a magyarság törekvései iránt viseltetnek s amely most minden magyar ember szívét megkapó formában akar áldozni Kossuth Lajos emlékének. Az olasz városok között ugyanis mozgalom indult meg, hogy díszes emléktáblát helyezzenek el a Kossuth-mauzoleumban. A terv megvalósításához, a melyre közadakozás útján akarják előteremteni a szükséges összeget, már eddig negyven olasz város és község jelentette be csatlakozását.

— **Tanitók kérése.** A vármegyei tanítóegylet kérését adta be a törvényhatósági bizottsághoz s annak tartalmát az összes bizottsági tagokkal közölte. A tanitók jogosult kérése anyagi helyzetüknek a hasonló képzettségű tisztviselőkével azonosossá tételére irányul. Hisszük és reméljük, hogy ez elől nem tér ki egyetlen bizottsági tag sem s teljesíteni fogják a nemzeti kultúra apostolainak szerény kívánását.

— **Fogházra ítélt lapszerkesztő.** E cím alatt több fővárosi és vidéki kermánypárti lap tendenciózus alakban tette szóvá a „Székely-Udvarhely” felelős szerkesztőjének az ismeretes „Hibetetlen hírek” rovatában megjelent és önkényileg félremagyarázott „mondják”-jáért történt elítélését. Ha a közlemények a valóságot fednék, nem szólánánk, mert a sajtónak joga van az eseményeket regisztrálni. De ezt csak úgy, hogy az igazságot írja. Holmi „vörös” lámpát is emlegetnek, mert — úgy látszik — az okot, a miért elítelttünk, önmaguk is súlyosabbnak szeretnék látni, mint a milyen tényleg volt. Az a mondják, melyért 14 napi fogházzal és 200 K mellékbüntetéssel, valamint az ugyancsak százakra menő perköltséggel sújtattunk, így szól: „mondják, hogy a megyeházra bizonyos színű lámpát kifüggeszteni nem fognak”. Tehát sem vörös, sem zöld, sem kék, sem más színről nem volt szó, csak „bizonyos”, tehát meghatározható színről; olyan meghatározható színről, mely az egyes megyei politikusok pártállását kétségtelenül feltüntesse, mert akkor ezt a közönség nagyon homályosan látta. Mi nem tudunk megnyugvást találni a Kuria ítélete után sem, mert úgy tudjuk, úgy érezzük, hogy a súlyosbüntetésre érdemesek nem vagyunk. Épen ezért az utolsó szó ez ügyben nem hangzott el, mert újrafelvételt fogunk kérelmezni s nagy a reményünk, hogy ennek során valódi gázságunk végre mégis csak kiderül...

Székely Testvérek!

Nagy küzdelem előtt áll a magyar nemzet. — Szüksége van minden fiára, de sokszorosan szükséges a szabad, független, bátor szavú újság. Mert ha minden szabadságunktól megfosztanak is, a sajtó által visszaszerezhetjük elkobzott jogainkat.

— **Tanitói gyűlés.** Az udvarhelymegyei tanító-egylet homoródi járásköre e hó 27-én Lokod községben gyűlést tart.

— **Luzzatti a szövetkezetekről.** Az erők egyesítésének s a kis erők megszervezésének nagyszerű módjáról a szövetkezésnek belső jelentése új szint, új plaszticitást nyert abban a nyilatkozatban, melyet Luzzatti Lajos, az olaszok egykori miniszterelnöke, a szövetkezeti mozgalom lelkes híve legutóbb tett abból az alkalomból, hogy a triezsi magántisztviselők a drágaság leküzdésére tanácsot kértek tőle. Luzzatti ezt felelte: Kezükben van a hatalom, a minek segítségével gondoskodhatnak tisztességes árról, kifogástalan mértékekről, becsületes sulyról és hamisítatlan termékekről. E követelményeket minden időben ösmerték. Rendeleteket adtak ki, súlyos büntetéseket szabtak a hamisítók és élelmiszer-üzso ácsokra: a baj azonban megmeradt. A kapzsóság erősebbnek bizonyult és győzött. Ekkor született meg a szövetkezet és eltöltte a fogyasztót az ő erejének tudatával. A mitzemiféle hatalom el nem tudott érni, a szövetkezet megvalósította! Ha nem tudja is a kenyeret és a halat a végletekig szaporítani, a megéléshez szükséges cikkeket jó minőségben és méltányos árban bírja szállítani. A szövetkezésben a győngye erőssé lesz; mindnyájunk összefogása az önzést eltruzimussá emeli, az érdekek közösségéből megszületik az összetartozás erkölcsi érzete. A szövetkezés ereje nő a tagoknak és a szövetkezeti belátásnak öregbedésével. Az áralakulás szabályozása által a szövetkezetek nemcsak a tagjaiknak, hanem az egész népnek használnak.

— **Kaposvár városi üzemei.** Kaposvár város villamos áramfejlesztő és vízműtelepét saját üzemében tartja. A közgyűlés elé terjesztett számadások szerint a villamos telep a múlt évben 12'834, a vízmű 10'325 korona főösleget ért el.

— **Jogi személyek elleni kihágási eljárás megindítása.** Fölmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a kereskedelmi miniszter, hogy a jogi személyek nevében elkövetett kihágásért a jogi személyek felelős tagjai — és nem a jogi személyek ellen — indítandó meg az eljárás.

— **Új bélyegek.** Művészi kivitelű, színpompás bélyegek az ország* sebbnél-sebb részeinek látkepeivel. Régi óhajta volt ez a magyar közönségnek. Most végre beteljesedik. Minden nagyobb fővárosi tőzsdében, papírkereskedésben, vidéki nagytőzsdékben és az ország összes könyvkereskedéseiben árusítják már egy-két nap óta a Magyar Iskola Egyesület — a magyar nyomdaipar dícséretére való — igazán szép 2 filléres bélyegeinek legújabb, 12 példányból álló sorozatát, amely Herkules, Parád, Trencséntépliz Koritnicza, Fenyőháza, Ránkfüred, Tatralomnic és Csorba-tó legszebb pontjait ábrázolja vörös és kék színben, valóban szép kivitelben. A magyarosodás és népművelés hazafias céljait szolgáló bélyegek méltán megérdemlik azt a szeretetteljes fogadtatást, amelyet társadalmunk már az előző sorozatnál is tanúsított, tömegesen használván azokat levelei zárójegyül. Postautalványon való megrendelésre, az egyesület központjában (Budapest, Központi város háza, I. kapu, félemelet 41. szám) is készséggel küld tetszés szerinti mennyiséget a bélyegekből.

Közönség köréből*

Keresem a főispán urat.

Egy igen fontos közönségi ügyben szükségem volt főispáni támogatásra. Ezért közösgemből, mint egy 25 km. távolsághól, többször befáradtam fogadott fuvarral Székelyudvarhelyre a főispán ur felkeresésére. De soha sem találtam meg.

* E rovatban minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk a beküldő felelősségére. Szerk

Öt nélküli fáradozásom és kiadásom 24 korona költségeben került.

Fenn a vármegye házában, ama tudakozódásomra, hogy mikor jön a főispán ur Udvarhelyvármegyébe, egy ismeretlen fényes öltözetű, egyéntől — lehet a porkolábja volt — azt a feleletet kaptam, hogy: „ő méltóságának idejövetele bizonytalan”.

Ezen sok ok nélküli fáradozásom után még azon kellemetlenség is ért, hogy a főispáni ajtó kilincseről egy csomó pókháló ragadt a kezemre, s azt amíg lejttem a megyeházából, folytonosan szedegetni kellett le a kezemről.

Ki tudja hány hónapja szövődött a kezemre ragadt pókháló a főispáni ajtó kilincseré! Ugy látszik, hogy ha valaki okvetlen akar találkozni ő méltóságával, előbb fél Erdélyt távirat útján össze kell keresni, hogy megtalálja.

Elég szomorú dolog, hogy nekünk udvarhelyvármegyei lakosoknak oly ritkán van szerencsénk gróf Haller főispán ur ő méltóságához, hiszen épen vármegyénk az a szerencsétlen földrésztlet e földtekén, a hol 16 főispánnak is volna mit dolgozzék, hogy a lakosság jólléte előmozdítassék.

A most nem régen megtartott kontrális székezes alkalmával is nagy betegsége, vagy idő-rövidsége miatt, egy fél napig vizsgálta a járási szolgabírókat. Pedig mennyi vizsgálni való volt és van!... Hiszen csak a míg a 42 nyilvántartást végig nézi, s az azokra vonatkozó fontosabb ügydarabokat betekinti s az észlelt szabálytalanságokat vizsgálati jegyzőkönyvébe vételi, arra sem elég 3 nap.

Ha a törvényszék elnöke egy, az ügykezelés tekintetében a szolgabírósgát fölött álló vidéki járásbírósgát egy hétig vizsgálja, akkor a főispán ur is szentelhetne a szolgabírósgát vizsgálatára legalább 2—3 napot.

Évi 8000 korona fizetésből csak kitelik 2—3 napig egy járásban az élelmezés költségét fizetni.

Kíváncsi vagyok meghallani, hogy miképen fognak hangzani az őszi közgyűlésen tartandó főispáni elnöki megnyitóban a szolgabírósgát irodák vizsgálatáról szóló észrevételei...

Minthogy gróf Haller főispán ur csak gyűlések tartására jön e megyébe, az a kéresem van a választott törvényhatósági bizottsági tag urakhoz, hogy a közgyűlés színe előtt hívják föl főispán ur ő méltóságát, hogy tekintettel hajlott korára, mondjon le Udvarhelyvármegye főispáni állásáról s maradjon Marostordában, vagy megfordítva. Esetleg penzióba is kérezkedhetik, hiszen már régi hű szolga s az egész fizetését megkapja! Ha pedig minden áron ragaszkodik az itteni főispánsághoz, akkor vezesse ezt a megyét s hagyja oda a másikat. Ne sajnálja a garasokat...

Különben Khuen talán már nemsokára megbukik, s akkor azt hiszem kapni fogunk egy itthon ülő tevékenyebb főispánt, a kit nem kell székhelyén mindég csak keresgélni. Hogy úgy legyen, szívemből kívánom.

Kövecsi.

M-i-i-i-t? — Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigaretta hüvelyek fadóbozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

„CLIMAX“
nyersolajmotor

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia

Pénzt
takarít meg!

Bachrich és Társa

mo. orgyari fióktelep
Budapest V/41 Szabadságtér 17 sz.
(Tözsdepalota)
Telefonsz. 71-01. Sürgöny CLIMAX

8888-1911 (klvi)

Hirdetmény.

Székelypálfaiva közseg telekkönyve tagosítás és aranyosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nevezve, amelyekre az 1886: XXIX. az 1889 XXXVIII és az 1891: XVI t. c. íkkek s tenyleges birtokos tulajdonjogának befejezését rendelik, az 1892: évi XXIX t. c. íkkekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbikapesolatlan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik fözzé:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX t. c. 15 és 17 § ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVII: t. c. 5 és 6 § aiban és az 1891: XVI t. c. 15 § a) pontján foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889 XXXVIII t. c. 7 §-a és az 1891: XVI t. c. 15 § b) pontja alapján történt törlessek érvénytelenségét kimutathatják e vegből törlesési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912 évi április hó 25 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után idéített törlesési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886 XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak eseteiben ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII t. c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tenyleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irasbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912 évi április hó 25 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, met ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelfembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nem különböz azok, akik az 1. és 2. pontban kö rülírt eseteken kívül az 1892: XXIX t. c. szerinti eljárás és az ennek folyaman történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban serte velik — ideértve azokat is, akik a tulajdon jog arányának az 1889 XXXVIII t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912 évi április hó 25 napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elte után az átalakításkor közbejött éves bevezetésből származó bármimemű igényeket jó hiszemű 3-ik szem. irányában többé nem érvényesíthetik; az emítelt bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes utján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyibe azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságval átvehetik

Kelt Székelyudvarhely 1911. évi október hó 10 napján a kir. törvénysek mint tkvi hatóság.
GYARMATHY FERENC s. k. törvényeszéki bíró,

DÓSA, kir. tkvvezető.

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat, F. Szóse a legszigorúbb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch

Barcola.

A főtés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bejegyzőjével van látva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve van

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Rethy-féle pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Rethy-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabkáján rajta van a „Rethy“ név.

1 doboz ára 60 fill. Mindenütt kapható.

Csak RÉTHY-félet fogadjanak el!

Kitűnő és elismert
= jó minőségű =

BOROK

és pálinka-félék

jutányos árért és előnyös fizetési feltételek
::: mellett kaphatók :::

Hirschmann Albertnél.

Aradon, Hal-ter 6. sz.

= Ugyanott =

utazó és ügynökök

magas díjazással azonban felvétetnek :::

Hirdetés

az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESEN tehát a Székely-Udvarhely-ben.

Névjegyek Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos üzemre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetet Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca sz. 31. alatt.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult küszvényénél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerésztárból kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter gyógyszerész az „Arany oroszlánhoz“**, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

AZ UDVARHELYMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZV.-TÁRS.
SZÉKELYUDVARHELY, fiókok: Székelykeresztúr és Oklánd
ügylkörébe a **törlesztéses (amortizációs) kölcsönök** adását is felvette.

Bekebelezett ingatlanokra **5000 - 30000 koronáig terjedő kölcsönöket** nyújt 15, 18, 23 és 32 évi, félévenkinti törlesztések mellett, **6 százalékos kamatozással.**

Bővebb tájékoztatást Székelyudvarhelyt a fő-, Székelykeresztúrt és Okládon a fióktételek nyújtanak.

Uzell Frigyes FOGORVOS
és Fiai **PERL**

JÓZSEF Amerikan Dentist a napokban Székelyudva helyre jön.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi borszárműgyártó.

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható. A kedvező szüreti kilátásokra való tekintetből ármérséklés.

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógyász. tifusz, kolera, toroklob, rüh, verhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, számarhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és belgyulladás, vesemáj-, lép-, hólyag bajok, skrófula küszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, verszegénység, vízkórás, szárazbetegség (tuberkuózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés s.b. ellen. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K.

E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére
100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.